

Apothekers aan het woord

DEBAT

30 maart 2017

Debat: 'Apothekers aan het woord'

Hoe staan zorgverleners ten opzichte van de uitdagingen in de zorgsector? Welke hervormingen zijn voor hen aan de orde? Hoe zien ze hun beroep evolueren in de toekomst? De Onafhankelijke Ziekenfondsen laten de verschillende beroepsgroepen uit de gezondheidszorg aan het woord in een nieuwe debattenreeks. Na een succesvolle eerste editie met de vroedvrouwen kwamen nu de apothekers aan de beurt. Ze deden hun visie op het beroep uit de doeken en gingen daarover het gesprek aan met andere actoren uit de gezondheidszorg.

De apotheker van vandaag is niet louter een pillendraaier, maar een volwaardige zorgverlener en een eerste aanspreekpunt bij gezondheidsproblemen. Apothekers evolueren meer en meer naar 'farmaceutische zorg', maar wat betekent dat voor de invulling van hun beroep? Welke rol willen ze spelen en wat is hun meerwaarde voor de patiënt? Hoe zit het met hun vergoeding voor diensten als sensibilisering en preventie, het uitwisselen van gegevens en de samenwerking met andere zorgverleners? En wat vinden ze van onlineapotheken?

Deelnemers aan het debat

- Lieven Zwaenepoel, voorzitter Algemene Pharmaceutische Bond (APB)
- Marc-Henry Cornély, secretaris-generaal OPHACO (vereniging voor coöperatieve apotheken van België)
- Hilde Deneyer, algemeen directeur Vlaams Apothekersnetwerk (VAN)
- Alain Chaspierre, AUP en ondervoorzitter Algemene Pharmaceutische Bond (APB)

Het pact tussen de apothekers en de minister van Volksgezondheid

---

De apothekers, namelijk de APB en OPHACO, en minister Maggie De Block hebben een meerjarencader ondertekend. Voor de apothekers is dit een belangrijke stap naar de erkenning als zorgverlener.

"Het meerjarencader stelt de patiënt centraal", zegt **Lieven Zwaenepoel (foto)**. "Het zorgt voor een toegankelijke duurzame farmaceutische zorg, betaalbaar voor de ziekteverzekering en rekening houdend met de evolutie van de maatschappij. Het meerjarencader scheidt daarnaast ook een duidelijkere visie en kader voor de apothekers, zodat ze hun nieuwe rollen, zoals preventie, kunnen vervullen."

Voor **Marc-Henry Cornély** betekent dit ook dat apothekers hun taken kunnen voorzetten, maar tegelijk openstaan voor nieuwe informatie- en communicatietechnologieën op basis waarvan ze de farmaceutische zorg en de besparingen in de gezondheidszorg rationeel kunnen gebruiken. "eHealth staat centraal en zal aan de basis liggen van de link tussen de patiënt en de apotheker", vult de secretaris-generaal van OPHACO aan.

Huisapotheker

In het meerjarenkader wordt **een nieuw concept geïntroduceerd**: de 'huisapotheker'. De huisapotheker kan een patiënt met een chronische aandoening van dichtbij opvolgen door bv. de gegevens over het medicatiegebruik bij te houden in zijn dossier of door de patiënt door te verwijzen indien nodig...

Alain Chaspierre (foto) definieert de nieuwe taken die gepaard gaan met de evolutie van het beroep. "Het meerjarenkader is gebaseerd op de behoeften van de patiënt. Het beschrijft 3 ontwikkelingsdomeinen van het beroep. Preventie: de apotheker staat het dichtst bij de burger die zijn vertrouwen in hem stelt. Doorverwijzing: twee derde van de patiënten gaat met gezondheidsklachten naar de apotheker, die hen dan doorsturen naar een arts."

De farmaceutische opvolging is een nieuw aspect van het beroep, vertelt **Alain Chaspierre**. "Het staat voor een zicht op de volledige behandeling van de patiënt. Zo kunnen we een probleem met het geneesmiddelengebruik of polymedicatie opsporen. Dit is een zeer belangrijke rol voor de apotheker die tot leven komt dankzij de vertrouwensrelatie met de patiënt."

Volgens **Alain Chaspierre** draagt de evolutie naar de 'huisapotheker' bij tot een betere begeleiding van chronisch zieken en versterkt ze de eerstelijnszorg.

Begeleidingsgesprekken

Het pact stelt ook verschillende nieuwe types begeleidingsgesprekken voor, bv. over polymedicatie, goed geneesmiddelengebruik, therapietrouw, ... Hebben dergelijke gesprekken een meerwaarde voor de patiënt? "

Meerdere onderzoeken en studies hebben dat inderdaad aangetoond", antwoordt **Lieven Zwaenepoel**. "Ze bewezen dat die gesprekken een goed geneesmiddelengebruik bevorderen en kostenefficiënt zijn. Maar de praktische toepassing gebeurt zeer langzaam, weinig patiënten kennen deze missie van de apothekers. Ze weten nog niet dat ze een afspraak kunnen maken bij hun apotheker om hun behandeling te bespreken. We moeten beetje bij beetje vooruitgaan op basis van nieuwe onderzoeken die zullen uitwijzen wat de beste aanpak is (doelgroepen, chronische ziektes)."

Impact op het werk

De wijzigingen die nu doorgevoerd worden, hebben een grote impact op de manier van werken van de apothekers. De aanpassingen lopen waarschijnlijk niet voor iedereen even makkelijk. Sommige apothekers denken ook dat ze erg veel extra tijd zullen moeten investeren in hun job.

Hoe kunnen we de apothekers motiveren om de noodzakelijke mentaliteitswijziging te maken?

"Als beroepsvereniging zijn wij voorstander van een stapsgewijze aanpak", vertelt **Hilde Deneeyer (foto)**.

"We organiseren werksessies om de apothekers te begeleiden bij de verandering en we informeren hen over de thema's van het meerjarenkader,

zodat het wat verteerbaarder wordt. Samen bekijken we wat mogelijk is in het toepassingsgebied van het beroep. De bedoeling is echt om ze te helpen bij die verandering en ze meer in dialoog te laten gaan met de patiënt." Niet enkel de reglementering, maar ook het terreinwerk moet aangepast worden.

"Om de apothekers in de dagelijkse praktijk zo goed mogelijk te ondersteunen, zijn degelijke informaticatools en coaching of onlinehulp nodig", voegt **Lieven Zwaenepoel** eraan toe. Volgens de voorzitter van de APB moeten we de huisapotheker zien als een zorgverlener die gespecialiseerd is in geneesmiddelen en de patiënt informeert, in samenwerking met de huisarts.

De zelftests

Als het gaat over zelftests in de apotheek, stelt zich natuurlijk de vraag hoe het zit met de synergie tussen apotheker en dokter.

"De apotheker stelt geen diagnose", benadrukt **Lieven Zwaenepoel**. "Hij begeleidt de patiënt om hem uit te leggen hoe hij de zelftest correct moet gebruiken, hoe hij het resultaat moet interpreteren en moedigt hem aan zijn dokter hierover aan te spreken.

"Maar ook de apothekers moeten voorbereid worden, zoals **Hilde Deneyer** onderstreept: "De apothekers moeten degelijk opgeleid worden over de zelftests. Ze moeten nu een nieuwe rol vervullen waarbij ze de patiënt geruststellen en doorverwijzen naar de huisarts."

"Op basis van de zelftest neemt de apotheker uiteraard geen initiatief voor het geneesmiddelengebruik!", stelt **Marc-Henry Cornély** gerust. Bovendien zijn niet alle zelftests geschikt voor alle doelgroepen.

"We leiden momenteel alle Belgische apothekers op", vertelt **Alain Chaspierre**, "zodat ze weten welke zelftest voor welke doelgroep bedoeld is. En hiervoor werken we samen met de huisartsen."

De apotheker als gezondheidscoach

We horen praten over de apotheker als 'gezondheidscoach'. Een apotheker heeft natuurlijk de vereiste wetenschappelijke competenties, maar we weten allemaal dat coaches ook andere vaardigheden nodig hebben, zoals communicatie- en motivatietechnieken. "Wij stellen vast dat de studenten goed leren communiceren en dialogeren met de patiënt", vertelt **Hilde Deneyer**. "Voor de ervaren apothekers zullen de beroepsverenigingen opleidingen organiseren over het motivatiegesprek en de manier waarop ze informatie aan de patiënten moeten geven." Een gezondheidscoach begeleidt de patiënt ook door het labirint van de gezondheidszorg.

"De patiënt en de apotheker hebben een echte therapeutische relatie", vertelt **Marc-Henry Cornély (foto)**. "De apotheker houdt ook rekening met wat de patiënt al meegemaakt heeft. Met als resultaat dat hij ook 'coach' is voor de andere zorgverleners rond de medicatie, de medische hulpmiddelen, enz."

De commerciële kant

Een apotheker oefent in de eerste plaats een gezondheidsberoep uit. In het belang van de volksgezondheid en om het vertrouwen van de patiënt niet te schaden, moet hij in zijn beroepsactiviteit elke commerciële overdrijving vermijden. Toch heeft hij ook een zaak uit te baten. Hoe kan hij die twee missies verzoenen?

"Uit de verkoopcijfers blijkt dat 20% van de verkoop in een apotheek geneesmiddelen betreft, tegen 80% niet-geneesmiddelen", onthult **Alain Chaspierre**.

"Als we naar de feiten kijken, merken we echter op dat de apotheker 80% van zijn tijd besteedt aan een 'farmaceutische' activiteit, namelijk geneesmiddelen afleveren en daarbij een woordje uitleg geven. Met het meerjarencader besteden we het budget anders om dat farmaceutisch advies net te bevorderen. De apotheker is in feite al een gezondheidscoach, maar die rol wordt niet vaak erkend! Dankzij het meerjarencader is dat nu eindelijk mogelijk", voegt hij eraan toe.

Internet en nieuwe technologieën

Omtrent de online-evolutie van apothekers legt de APB de nadruk op het belang van de farmaceutische zorg, de verantwoorde aflevering van geneesmiddelen en de therapeutische relatie met de patiënten. Maar niet alle patiënten kunnen zelf bij de apotheek gaan. Hoe kunnen moderne communicatietechnologieën aangewend worden in de apotheek? "

De nieuwe technologieën kunnen bijdragen tot de kwaliteit van de zorg", beaamt **Alain Chaspierre**. "Die tools zijn zeer goed, op voorwaarde dat de patiënt ze kiest. Het is belangrijk na te gaan welke tools hem kunnen helpen bij de inname van zijn geneesmiddelen. Dat moeten apotheker en patiënt samen bepalen. Vergeet niet dat de farmaceutische zorg altijd moet primeren op innovatie!", voegt hij eraan toe.

"Internet is niet het probleem, wel wat we ermee doen", gaat **Lieven Zwaenepoel** verder. "Met geneesmiddelen mag je niet eender wat doen. Er zijn grenzen."

Hilde Deneyer is het daar volledig mee eens: "We moeten mee zijn met de evolutie van de maatschappij, maar we mogen niet vergeten dat bepaalde patiënten kwetsbaar zijn. De interpersoonlijke relatie blijft primeren, want die maakt de onontbeerlijke persoonlijke opvolging mogelijk."

